

STORTINGET

Innst. 150 L

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 167 L (2016–2017)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i barnelova og straffeloven mv. (bedre rettsvern for barn mot vold og overgrep)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

Barne- og likestillingsdepartementet legger i proposisjonen fram forslag til endringer i barneloven og straffeloven mv. Proposisjonen er delvis utarbeidet i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet.

Et overordnet formål med forslagene i proposisjonen er å bidra til bedre rettsvern for barn mot vold og overgrep. Det å utøve vold eller begå overgrep mot egne barn er normalt uforenlig med de omsorgsplikter som følger av foreldreansvaret. Barn har rett til beskyttelse, og myndighetene har en plikt til å sørge for at barn beskyttes mot utnyttelse, vold og mishandling. Forslag i proposisjonen bidrar til bedre oppfyllelse av myndighetenes plikt.

Det er fastsatt i barnelovens bestemmelse om foreldreansvaret at foreldre skal gi barna omsorg og omtanke, og foreldrene er også de nærmeste til å sikre at barna beskyttes mot vold og overgrep. Det er også fastsatt at barn ikke må bli utsatt for vold eller på annen måte bli behandlet slik at den fysiske eller psykiske helsen utsettes for skade eller fare. Forslag i proposisjonen kan bidra til at foreldre settes bedre i stand til å beskytte egne barn. Det er også et formål med proposisjonen å klargjøre gjeldende rett.

Forslag til endringer i barneloven mv. ble sendt på høring og publisert på regjeringen.no 2. november 2016 med frist for innspill 14. desember 2016, senere utvidet til 5. januar 2017. Høringsinstansenes synspunkter er gjengitt i proposisjonen.

I proposisjonen vises det til forskning om vold og overgrep som påviser hvilke følger det kan få at barn og unge blir utsatt for slike handlinger.

I proposisjonen refereres det også til ny rettsutvikling som skal gi barn bedre rettsvern mot vold og overgrep, bl.a. endringer i barneloven i 2014 som følge av Prop. 85 L (2012–2013).

I proposisjonen er det i et eget kapittel gitt en oversikt over rettskildene og gjeldende rett. Her redegjøres det for utgangspunktet om foreldres ansvar etter barneloven for å gi barn trygghet og omsorg, og regler om saksbehandlingen av barnelovssaker mv. Det er flere bestemmelser i barneloven som regulerer domstolsbehandlingen i saker der barnet har vært eller risikerer å bli utsatt for vold eller overgrep, og hvor formålet er å beskytte barna. Man har valgt å gi en samlet framstilling av disse reglene fordi de er relevante for flere av forslagene til lovendringer. Det gjøres også rede for forholdet mellom barnevernloven og barneloven. Videre omtales dommeres adgang til å gi opplysninger til barnevernet, og politiets adgang til å gi opplysninger til barnevernet og private. Dessuten redegjøres det i proposisjonen for forpliktelser og barns rettigheter som følge av menneskerettighetene og Grunnloven.

1.2 Tap av foreldreansvar mv. ved alvorlig vold eller overgrep

1.2.1 Forslaget om tap av foreldreansvar mv.

Etter dagens regelverk vil en dom i straffesak for vold eller overgrep mot egne barn ikke uten videre få betydning for foreldreansvaret, retten til å ha barnet boende fast hos seg og samværsrett etter barneloven.

Departementet følger ikke opp forslaget i høringsnotatet av 2. november 2016 om en ny bestemmelse i barneloven om tap av foreldreansvar mv. der en forelder er dømt for alvorlig vold eller overgrep mot egne barn. Mange høringsinstanser hadde sterke innvendinger til forslaget. Departementet ser at den foreslåtte regelen kan ha problematiske sider mot det tradisjonelle systemet i sivilprosessen. Justis- og beredskapsdepartementet, i samarbeid med Barne- og likestillingsdepartementet, utreder derfor i stedet et forslag som ble hørt i 2012, om å medta tap av samværsrett og/eller foreldreansvar som sivilt krav i straffesak.

1.2.2 Unntak fra mekling ved sak om foreldreansvar mv. etter voldsdom

Departementet foreslår å følge opp forslaget i høringsnotatet om en endring i barneloven slik at forelder kan reise sak om foreldreansvar mv. uten mekling dersom en forelder er dømt i straffesak for alvorlig vold eller overgrep mot egne barn. Det foreslås at nærmere bestemmelser om hvilke tilfeller som er omfattet, fastsettes i forskrift.

Barneloven gir muligheter for å tilpasse saksbehandlingen til den konkrete saken, men mekling er et lovbestemt krav. De aktuelle sakene, der en forelder er dømt for lovbrudd knyttet til vold, overgrep og krenkelse av personlig frihet, vil ofte ikke egne seg for mekling. Unntak fra mekling innebærer at det blir enklere for forelder å reise slik sak for å beskytte barnet. En slik praktisk forenkling av saksanlegget kan medføre at flere reiser sak i de aktuelle tilfellene, og medføre at sakene kan behandles raskere, til barnets beste. Departementet mener derfor at denne delen av forslaget bør følges opp selv om forslaget om en ny bestemmelse i barneloven om tap av foreldreansvar mv. ikke følges opp. De høringsinstansene som uttaler seg om unntak fra kravet om mekling, støtter dette.

Departementet mener det bør være tilstrekkelig at det er avsagt dom i saken for at unntaket for meklingsplikt skal gjelde.

Departementet viser til at vilkåret om meklingsattest følger av den alminnelige bestemmelsen i barneloven § 56. Det følger av barneloven § 51 at departementet kan gi forskrifter om mekling, også om unntak fra møteplikten i særlige tilfeller, men forskriftshjemmelen gjelder ikke unntak fra vilkåret om mekling. Det foreslås

derfor at unntaket fra vilkåret om mekling fastsettes i barneloven § 56.

§ 56 andre ledd andre punktum er nytt og fastsetter at forelder kan reise sak om foreldreansvar, fast bosted og samvær uten mekling når en forelder er dømt i straffesak for alvorlig vold eller overgrep mot egne barn. Det er ikke et vilkår at avgjørelsen er rettskraftig. Andre ledd tredje punktum er nytt og fastsetter at departementet kan gi forskrifter om hvilke tilfeller som er omfattet.

1.3 Plikt for dommeren til å vurdere kontaktforbud

1.3.1 Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet viser til at domstolen allerede i dag har en selvstendig rett til å vurdere ileggelse av kontaktforbud. Rettens vurdering vil gjerne være foranlediget av at påtalemyndigheten eller bistandsadvokaten tar opp spørsmålet og nedlegger påstand om at kontaktforbud ilegges sammen med straffekravet. Retten kan imidlertid også på eget initiativ ta opp spørsmålet. Etter lovforslaget vil retten i angitte volds- og overgrepssaker få en selvstendig plikt til å vurdere om det bør ilegges kontaktforbud overfor barn, uavhengig av om sakens aktører har nedlagt påstand om dette.

Det foreslås ikke å innføre en lovfestet plikt for påtalemyndigheten til å vurdere spørsmålet om ileggelse av kontaktforbud.

Formålet med forslaget er å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep. Behovet for å innføre en vurderingsplikt må ses i sammenheng med at domstolens behandling av straffesaker kan reise en rekke ulike og komplekse bevis- og rettsspørsmål tilknyttet de lovbrudd som skal pådømmes. Spørsmålet om ileggelse av kontaktforbud kan derfor bli oversett av sakens aktører. Kontaktforbud gir et vern mot å bli utsatt for nye lovbrudd fra den dømte, slik at videre krenkelser avverges. Innføring av en plikt for dommeren til å vurdere ileggelse av kontaktforbud vil kunne medføre at spørsmålet blir vurdert hyppigere enn i dag. Dette kan føre til at kontaktforbud, der det er grunnlag for det, ilegges i flere volds- og overgrepssaker, noe som vil kunne gi barn bedre beskyttelse mot ny vold og nye overgrep. Det kan dessuten medføre at påtalemyndigheten eller bistandsadvokaten får et incentiv til oftere på egen hånd å ta opp og prosedere spørsmålet om kontaktforbud.

1.3.2 Hvilke straffebud skal gi grunnlag for en plikt til å vurdere kontaktforbud?

Departementet er av samme oppfatning som de høringsinstanser som støtter forslaget om kontaktforbud. Straffebudene som i dag utløser en plikt til vurdering av rettighetstap i § 319, bør også utløse en plikt til å vurdere ileggelse av kontaktforbud. Disse straffebudene gjelder alvorlige seksuelle lovbrudd som innebærer sterke

integritetskrenkelser mot barna som utsettes for dem, hvor behovet for vern generelt anses som stort.

Departementet foreslår etter dette i samsvar med høringsnotatet at dagens § 319 om plikt til å vurdere rettighetstap der noen kjennes skyldig i en straffbar handling etter straffeloven §§ 299, 302, 304 eller 305, utvides til også å gjelde vurdering av om kontaktforbud skal idømmes.

Departementet er enig i at handlingsmønstrene som utgjør brudd på § 282, kan være komplekse og ulikeartede. Et kjennetegn ved § 282 er nettopp den sammensatte volds- og trusselsituasjonen som offeret kan oppleve. Departementets utgangspunkt er imidlertid at en forelders/steforelders mishandling av sitt barn/stebarn normalt innebærer en alvorlig krenkelse av barnets fysiske og/eller psykiske integritet og trygghet. At volden i § 282 bokstav b-tilfellene kommer fra det som normalt er en av barnets nærmeste omsorgspersoner, i hjemmet hvor barnet skal kunne føle seg trygt, gjør krenkelsen svært alvorlig. Etter departementets syn vil slike handlinger normalt kunne aktualisere et behov for å vurdere om det av hensyn til barnets beste bør ilegges kontaktforbud for en periode.

Departementet slutter seg til høringsinstansenes syn om at kontaktforbud etter en konkret vurdering ikke bør ilegges dersom det finnes andre mindre inngripende offentlige ordninger som ivaretar hensynet til barnets beste, herunder barnets rett til beskyttelse mot vold og overgrep, eventuelt slik at kontakten med barnets omsorgsperson(er) ikke avbrytes.

Departementet understreker imidlertid at forslaget utelukkende er av prosessuell karakter. Forslaget innebærer at dommeren pålegges en plikt til å påse at spørsmålet om kontaktforbud blir behandlet, og innebærer således ingen endringer i selve vurderingen av om kontaktforbud bør ilegges i den konkrete saken. Om kontaktforbud bør ilegges, beror på om de materielle vilkårene i straffeloven § 57 er oppfylt, som ikke er gjenstand for endring i forslaget.

Videre foreslår departementet i samsvar med høringsnotatet at § 282 utvides med et nytt annet ledd, som fastsetter at retten plikter å vurdere ileggelse av kontaktforbud dersom noen kjennes skyldig i overtredelse av § 282 første ledd bokstav b.

Departementet drøfter i proposisjonen om flere straffebud enn straffeloven § 282 bokstav b og straffebudene oppregnet i § 319 skal omfattes av plikten til å vurdere ileggelse av kontaktforbud. Departementet mener at regelen bør begrenses til tilfeller hvor det gjør seg gjeldende et særlig behov. Et for vidt anvendelsesområde vil dessuten kunne få utilsiktede ressursmessige konsekvenser for domstolenes behandling av straffesaker.

Departementet understreker likevel at den avgrensningen som foretas, ikke innebærer at de øvrige lovbruddene ikke er alvorlige. Domfellelse for ethvert

volds- og seksuallovbrudd overfor barn er alvorlig, og kan innebære at domfelte ikke bør ha kontakt med barn. Departementet understreker i den forbindelse at dommerens rett til å vurdere kontaktforbud, og påtalemyndighetens og fornærmedes mulighet til å begjære dette vurdert, selvsagt er til stede også etter lovendringen.

1.3.3 Hvilken tilknytning kreves mellom gjerningspersonen og barnet?

Vurderingsplikten rekkevidde beror ikke bare på hvilke straffebud som utløser vurderingsplikt, men også på hvilken krets av barn kontaktforbudet skal gjelde for. Det må derfor fastlegges hvilken tilknytning som eventuelt kreves mellom lovbrøtteren og barnet som eventuelt bør beskyttes av et kontaktforbud.

Samtlige høringsinstanser med realitetsmerknader til forslaget støtter departementets høringsforslag om ikke å begrense vurderingsplikten slik at den kun utløses i tilfellene hvor gjerningspersonen er barnets forelder eller steforelder.

Departementets forslag innebærer at dommerens plikt til å vurdere kontaktforbud ikke begrenses ut fra gjerningspersonens relasjon til barnet, og samsvarer med hvilken personkrets som ligger til grunn for vurderingen av om kontaktforbud faktisk kan ilegges i den konkrete sak, jf. straffeloven § 57.

For at vurderingsplikten skal ha tilstrekkelig beskyttende effekt, bør det sentrale være om barnet ut fra sin reelle, og ikke formelle, omsorgssituasjon kan ha behov for beskyttelse mot gjerningspersonen. Også hensynet til effektive regler tilsier at plikten ikke begrenses ut fra familiær tilknytning, da dagens sammensatte og varierende samlivsformer kan gjøre det utfordrende, på tilstrekkelig forutberegnelig vis, å avgjøre hvem som skal regnes som steforelder.

Videre innebærer løsningen at vurderingsplikten også gjelder andre barn enn det fornærmede barnet. Det avgjørende bør derfor være om det ut fra den dømmes tilknytning til barnet eller dets omsorgssituasjon foreligger et aktuelt behov for å vurdere og eventuelt ilegge kontaktforbud.

1.4 Regulering av samvær når det ilegges kontaktforbud eller besøksforbud

1.4.1 Forholdet mellom barneloven og forbud etter straffelovgivningen

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å ta inn en ny bestemmelse i barneloven som regulerer virkningen av et kontaktforbud eller besøksforbud ilagt overfor barnet.

Bestemmelsen innebærer at det ikke kan gjøres gjeldende rett til et avtalt eller fastsatt samvær når det overfor barnet ilegges et kontaktforbud eller besøksforbud, med mindre forbudet unntaksvis gir rett til dette.

Forslaget gjelder kontaktforbud etter straffeloven § 57 og besøksforbud etter straffeprosessloven § 222 a.

Et viktig formål med forslaget om en ny bestemmelse som regulerer virkningen av et kontaktforbud eller besøksforbud overfor barnet, er å klargjøre gjeldende rett og sikre god sammenheng i regelverket. Bestemmelsen som foreslås, vil kunne bidra til å sikre barnet beskyttelse i tråd med forbudets formål. Dette vil igjen kunne hindre fortsatt eller ny kriminalitet mot barnet, og videre beskytte barnets helse.

1.4.2 Nærmere om hvilken virkning et kontaktforbud eller besøksforbud har for samvær

Den foreslåtte bestemmelsen i barneloven innebærer at avtalt eller fastsatt rett til samvær etter barneloven faller bort så lenge forbudet består. Departementet legger også til grunn at det heller ikke kan inngås avtale om samvær når det overfor barnet er ilagt et kontaktforbud eller besøksforbud.

Bestemmelsen som foreslås, regulerer situasjonen når forbudet løper. Når forbudet ikke lenger gjelder, kan det være behov for å ta opp spørsmålet om eventuelt samvær på nytt. Det vises til at når samvær avtales eller fastsettes etter barneloven, skal dette skje i samsvar med barnets beste, og domstolen har plikt til å fastsette at det ikke skal være samvær dersom samvær ikke er til barnets beste.

1.4.3 Når samvær likevel er tillatt fordi det unntaksvis er fastsatt i forbudet

Straffeloven og straffeprosessloven åpner unntaksvis for å ilegge begrensede kontaktforbud eller besøksforbud.

Loven som åpner for unntaksvis å ilegge begrensede kontaktforbud eller besøksforbud, må ta høyde for og tilpasse seg rettsutviklingen når det gjelder barnets rett til beskyttelse, og barnets rett til å inkluderes og medvirke, noe som kan gjøre at terskelen for å fastsette begrensninger i forbudet bør heves.

Departementet forutsetter at domstolens og påtalemyndighetens anvendelse av bestemmelsene om kontaktforbud og besøksforbud praktiseres slik at det blir sammenheng i regelverket. Departementet legger til grunn at det skal mye til før domstolen og påtalemyndigheten kan finne det forsvarlig og til barnets beste med samvær i en situasjon hvor forbudet ilegges for å beskytte barnet.

Departementet presiserer at domstolen eller påtalemyndigheten i et eventuelt begrenset forbud ikke kan eller bør overlate til partene å inngå avtale om samvær eller avtale nærmere hvordan samværet skal gjennomføres. Hensynet til beskyttelse av barnet er et overordnet hensyn i disse sakene.

1.5 Foreldreansvar etter dødsfall

1.5.1 Innledning

Departementet foreslår endringer i barnelovens bestemmelser om foreldreansvar etter dødsfall som i stor grad er forenklinger og klargjøring av gjeldende rett. Departementet foreslår også enkelte andre endringer.

Forslaget i høringsnotatet om å regulere adgangen til å avtale endringer i en avgjørelse følges ikke opp. Forslaget om at det skal gjelde krav om sterke grunner i stedet for særlige grunner for å endre en avgjørelse om foreldreansvar etter dødsfall når en forelder har forvoldt den andre forelders død, følges heller ikke opp. Forslagene hadde sammenheng med forslaget om en bestemmelse i barneloven om tap av foreldreansvar mv. etter dom i straffesak for alvorlig vold eller overgrep mot egne barn, som ikke følges opp.

1.5.2 Lovtekniske endringer mv.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om enkelte endringer av mer teknisk karakter i barnelovens bestemmelser om foreldreansvar etter dødsfall, som har et pedagogisk siktemål. Dette gjelder:

- Forslaget om å samle spesialbestemmelsene om domstolens behandling av saker om foreldreansvar etter dødsfall under et nytt avsnitt i barneloven kapittel 7. Forslaget vil bidra til å gjøre loven mer forståelig og tilgjengelig.
- Forslaget om en lovteknisk endring i barneloven § 38 om foreldreansvar etter dødsfall ved at paragrafen kun skal inneholde bestemmelser om når gjenlevende ved dødsfallet tildeles foreldreansvar direkte i kraft av loven.
- Forslaget om én hovedbestemmelse om domstolsbehandling av saker om foreldreansvar etter dødsfall, og at spesialbestemmelsene om når domstolen av eget tiltak skal ta til behandling sak om foreldreansvaret ved dødsfall, flyttes til egne paragrafer, jf. §§ 64 a flg. Reglene i hovedbestemmelsen gjelder etter forslaget så langt de passer også for disse tilfellene, det vil si der ingen har foreldreansvar for et barn, og der en forelder er siktet eller tiltalt for å ha forvoldt den andre forelders død. Forslaget vil klargjøre gjeldende rett om behandlingsmåten som gjelder for de aktuelle tilfellene.
- Forslaget om en endring i barneloven slik at domstolen kan tildele foreldreansvar til gjenlevende forelder også når han eller hun ikke har hatt dette fra før, i situasjoner der flere ønsker foreldreansvaret etter dødsfall. Dette følger ikke direkte av dagens ordlyd i barneloven § 63.
- Forslaget om en egen paragraf om endring av avgjørelser om foreldreansvar mv. etter dødsfall. Forslaget har et pedagogisk siktemål.

1.5.3 Når får gjenlevende foreldreansvaret uten at andre kan reise sak

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en endring i barneloven ved at andres adgang til å reise sak om foreldreansvar etter dødsfall innskrenkes. Dette gjelder når gjenlevende unntaksvis bor sammen med barnet ved dødsfallet uten å ha foreldreansvar og tildeles dette direkte i kraft av loven etter barneloven § 38. Forslaget vil antakelig omfatte svært få tilfeller årlig.

Departementet forutsetter at forelder i slike situasjoner normalt vil ha en nær relasjon til barnet og i praksis oppfylle de krav som stilles i barneloven § 30 til den som har foreldreansvar. Barneverntjenesten må ved behov følge opp barnet og gjenlevende forelder og foreta nærmere undersøkelser av saken.

1.5.4 Rammene for domstolens avgjørelse om foreldreansvar mv.

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en endring i barneloven slik at det fastsettes nærmere i loven når domstolen i forbindelse med en sak om foreldreansvar etter dødsfall også skal eller kan behandle og ta avgjørelse om fast bosted og samvær.

Departementets forslag vil avklare gjeldende rett og bidra til at loven blir mer klar, forståelig og tilgjengelig.

Det foreslås fastsatt at når flere (typisk både gjenlevende forelder og andre) får foreldreansvar, skal domstolen også ta avgjørelse om hvem barnet skal bo fast sammen med. Forslaget innebærer en plikt for domstolen i denne situasjonen, til forskjell fra det som gjelder i dag.

Når det gjelder samvær, foreslår departementet at det presiseres i barnelovens bestemmelse om foreldreansvar etter dødsfall at domstolen også kan ta avgjørelse om samvær for gjenlevende, noe som i dag ikke er uttrykkelig regulert.

Når det gjelder andres rett til samvær etter dødsfall, er dette regulert i barneloven § 45 første ledd.

Barnets beste gjelder for rettens avgjørelse. Dette gjelder både spørsmål om foreldreansvar, omsorg og samvær. Departementet legger til grunn at domstolen tar hensyn til barnets rett til å uttale seg og formidle sitt syn.

Se lovutkastet til barneloven § 64.

Departementet foreslår også at det presiseres i barneloven om rettens midlertidige avgjørelse når en forelder har forvoldt den andre forelders død, og foreldreansvaret fratras, at så lenge avgjørelsen gjelder, skal gjenlevende ikke ha omsorgen for barnet, og det skal ikke være samvær mellom gjenlevende og barnet. Departementet viser til at det følger av barnelovens systematikk at forelder ikke vil kunne ha barnet boende fast hos seg når han eller hun ikke har foreldreansvar. Dette er en midlertidig avgjørelse som gjelder inntil det tas en en-

delig avgjørelse, og gjenlevende kan her reise saken for å få vurdert spørsmål om foreldreansvar mv.

Se lovutkastet til barneloven § 64 b.

1.5.5 Nærmere om domstolens behandling mv.

RETTENS AVGJØRELSE TREFFES VED DOM

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en endring i barneloven slik at domstolens avgjørelser skal treffes ved dom.

Departementet foreslo i høringsnotatet ingen endringer når det gjelder midlertidig avgjørelse der en forelder har forvoldt den andre forelders død. Slike midlertidige avgjørelser treffes ved kjennelse. Dette er også i tråd med barneloven § 60 om midlertidige avgjørelser.

Når det nå stilles krav om dom, følger utgangspunktet om muntlig forhandling av tvistelovens bestemmelser i § 9-14, jf. barneloven § 59 tredje ledd. Departementet opprettholder derfor forslaget i høringsnotatet om en endring i barneloven ved at bestemmelsen i § 63 tredje ledd om at «retten skal til vanleg kalle inn til munnleg forhandling før det vert teke avgjerd», ikke videreføres.

Se lovutkastet til barnevernloven § 64.

STYRKET BARNEPERSPEKTIV

Departementet opprettholder forslaget om å ta ut av loven bestemmelsen som fastsetter at «[k]jem det berre eitt krav om å få foreldreansvaret, skal retten gå med på kravet, utan når det er fare for at barnet ikkje vil få forsvarleg stell og fostring, eller det vil lide skade på annan måte».

Forslaget klargjør gjeldende rett og kan innebære en viss realitetsendring. Det vises til barneloven § 48 om at avgjørelser om foreldreansvar mv. først og fremst skal rette seg etter det som er best for barnet. Det vises også til at det følger av FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1 at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Avgjørelsen og saksbehandlingen av saker om foreldreansvar etter dødsfall må være i tråd med dette grunnvilkåret.

Se lovutkastet til barneloven § 64.

AVDØDES ØNSKER. KRAV OM SKRIFTLIGHET TAS UT

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en endring slik at kravet om skriftlighet når det gjelder avdødes ønsker om hvem som skal ha foreldreansvaret etter dødsfall, tas ut av bestemmelsen.

Det bør være opp til domstolen å foreta en vurdering av relevans og vekt når det gjelder avdødes eventuelle ønsker. Hvordan ønskene har kommet til uttrykk, kan være momenter som inngår i en slik vurdering.

Se lovutkastet til barneloven § 64.

INNHENDE «FRÅSEGNER» FRA DEN KOMMUNALE BARNEVERN-TJENESTEN

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om at det fastsettes at domstolen bør innhente uttalelse fra den kommunale barneverntjenesten der det trengs, før det tas avgjørelse. Forslaget klargjør gjeldende rett. Dette vil gi en klar retningslinje for domstolen om at slik innhenting må vurderes, og også som regel bør skje. Bestemmelsen skal tolkes på samme måte som barneloven § 61 første ledd nr. 6. Departementet legger til grunn at dette gjelder svært få saker årlig. Sakene vil kunne gjelde familier der barneverntjenesten allerede har vært inne, eller saker der barneverntjenestens syn bør innhentes.

Departementet legger til at domstolen etter barneloven § 61 første ledd nr. 6 også kan innhente uttalelse fra sosialtjenesten.

Se lovutkastet til barneloven § 64.

MELDEPLIKT TIL DEN KOMMUNALE BARNEVERN-TJENESTEN OG FYLKESMANNEN

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en endring slik at domstolens plikt til å melde fra når dommen fører til at ingen har foreldreansvar for barnet, utvides. Forslaget innebærer at det ikke bare skal meldes fra til barneverntjenesten i slike situasjoner, men også til fylkesmannen, som vergemålsmyndighet.

Departementets forslag om at domstolen skal gi melding til fylkesmannen sikrer at meldingen også går til den myndigheten som har ansvar for oppnevning av verge.

Departementet legger til grunn at det kan være behov for kontakt mellom barneverntjenesten og fylkesmannen i slike saker. Taushetsplikten er ikke til hinder for nødvendig samarbeid mellom barneverntjenesten og vergemålsmyndigheten.

For øvrig forutsetter departementet at domstolen kontakter barnverntjenesten dersom den tar en sak til behandling og det er grunn til å tro at barnet ikke vil få nødvendig omsorg. Det kan være behov for at den kommunale barneverntjenesten tar hånd om barnet også før domstolen treffer en avgjørelse.

Se lovutkastet til barneloven § 64.

1.5.6 Særlig om saker der ingen har foreldreansvar for barnet

DØDSFALLSMELDING

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en endring i barneloven slik at bestemmelsen om dødsfallsmelding tas ut av barnelovens bestemmelse om når retten av eget tiltak (ex officio) skal ta til behandling sak om foreldreansvar der ingen har foreldreansvaret for barnet etter dødsfall. Departementet

foreslår at bestemmelsen om dødsfallsmelding tas ut av barneloven og reguleres i skifteloven § 12 a om dødsfallsmelding. Departementet viser til at underretning i form av dødsfallsmelding, regulert i skifteloven, utløser plikt for retten til å ta til behandling sak om foreldreansvar når ingen har foreldreansvar for barnet.

Se lovutkastet til barneloven § 64 a og skifteloven § 12 a.

SAKER MED TILKNYTNING TIL UTLANDET

Departementet viser til at det i situasjoner der ingen ser ut til å ha foreldreansvar for barnet og domstolen vurderer om sak om foreldreansvar skal tas opp til behandling, må ses hen til om barnet har omsorgspersoner i utlandet.

Domstolen må her undersøke om noen har foreldreansvar for barnet etter utenlandsk lov som skal legges til grunn i Norge.

Dersom barnet er uten omsorg her i landet, må saken håndteres av barneverntjenesten, og ved behov må det oppnevnes verge for barnet.

Domstolens behandling av saken forutsetter at norske myndigheter har jurisdiksjon, jf. barneloven § 82.

Se lovutkastet til barneloven § 64 a.

1.5.7 Særlig om lovvalg

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om lovvalg. Det foreslås å endre barneloven § 84 a første ledd første punktum om tildeling av foreldreansvar, slik at det inntas en henvisning til barneloven § 38 om foreldreansvar etter dødsfall. Lovvalget når det gjelder foreldreansvar etter dødsfall er i dag ikke regulert i barneloven.

Lovvalgsregelen i barneloven § 84 a første ledd innebærer at barneloven § 38 om tildeling av foreldreansvar i kraft av loven vil gjelde når ingen har foreldreansvar for barnet som følge av et dødsfall som finner sted etter at barnet har fått vanlig bosted i Norge. Gjeldende jurisdiksjonsbestemmelser innebærer at norsk domstol kan ta avgjørelser om foreldreansvar etter dødsfall når barnet har vanlig bosted i Norge, mens det kan tas midlertidig avgjørelse når barnet har opphold her.

1.6 Sak om foreldreansvar når forelder i utlandet ikke kan oppspores

1.6.1 Lovtekniske endringer

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om enkelte endringer av teknisk karakter som har et pedagogisk siktemål.

Det foreslås en endring slik at barneloven § 56 kun regulerer foreldres rett til å reise sak, mens henvisningene til barneloven §§ 45 og 63 tas ut idet de gjelder andres rett til å reise sak i særlige tilfeller. I barneloven vil vilkår for andres rett til å reise sak være uttømmende re-

gulert i barneloven § 45 om samvær og i bestemmelsene om foreldreansvar etter dødsfall.

Forslaget klargjør gjeldende rett om at meklingsplikten bare gjelder for foreldre.

1.6.2 Adgang til å reise sak i de aktuelle tilfellene

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om en endring i barneloven slik at det presiseres i loven at en forelder har adgang til å reise sak om foreldreansvar i noen særlige tilfeller med tilknytning til utlandet.

Bestemmelsen har som formål å gi et klart rettslig grunnlag for å reise sak for å få foreldreansvaret alene når den andre forelder ikke bor her i landet og ikke lar seg oppspore. Forelder kan reise slik sak både når han eller hun ikke har foreldreansvar fra før, og når dette er felles og forelder ønsker foreldreansvaret alene. Forslaget klargjør i hvilke situasjoner en forelder kan reise saken etter barneloven. Departementets forslag utvider ikke gruppen av søksmålsberettigede personer. Andres rett til å reise sak om foreldreansvar og samvær er regulert i barneloven §§ 45 og 63.

Se lovutkastet til barneloven § 56.

De vilkår som stilles, innebærer at bestemmelsen som foreslås, ikke skal brukes når den som reiser saken viser til at forelder i utlandet er død.

Departementet bemerker at det bør stilles strenge krav til dokumentasjon av forsøk på å komme i kontakt med den forelderen som bor i utlandet. Når det foreslås en noe større fleksibilitet i adgangen til å reise sak, så er dette av hensyn til barnets beste og for å sikre at forelder i Norge kan utøve sitt foreldreansvar for barnet på en best mulig måte. Det er også slik at det kan inngås avtale om foreldreansvar dersom foreldrene igjen får kontakt med hverandre, i etterkant av dom. Det er også mulig å reise sak om endring av avgjørelse om foreldreansvar etter barneloven. Det er heller ikke gitt at resultatet av en domstolsbehandling av sak om foreldreansvar alltid bør være at den som reiser saken, skal få foreldreansvaret alene. Det er hensynet til barnets beste som skal være avgjørende for hva dommeren kommer til.

1.7 Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

Departementet foreslår at loven gjelder fra den tid Kongen fastsetter, og kan tre i kraft til ulik tid.

Barneloven § 56 andre ledd andre punktum som gjelder unntak fra vilkår om mekling, bør tre i kraft samtidig med forskrift etter andre ledd tredje punktum.

Departementet foreslår dessuten at barneloven § 43 b gjelder forbud mot kontakt med et barn etter straffeloven § 57 eller straffeprosessloven § 222 a når forbudet er fastsatt etter at lovendringen er trådt i kraft.

Departementet kan gi nærmere overgangsregler i forskrift.

1.8 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene antas ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for det offentlige.

1.9 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, Tage Pettersen og lederen Tone Wilhelmsen Trøen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal og Morten Wold, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Grunde Almeland, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til proposisjonen og forslagene fra regjeringen som tar sikte på å styrke barns vern mot vold og overgrep. Endringene foreslås i både barneloven og straffeloven mv.

Komiteen mener at alle barn har rett til å vokse opp trygt og godt og fritt for vold og overgrep. Selv om barn har rett til foreldre, er det ikke gitt at foreldre som er dømt for vold eller overgrep mot sine barn, nødvendigvis skal ha rett til å se dem.

Komiteen viser til at i proposisjonen foreslås det at domstolen skal få plikt til å vurdere kontaktforbud. Allerede i dag finnes det en rett til slik vurdering, men det vil styrke barnets rett til beskyttelse hvis domstolen får en plikt. Det foreslås også regulering av samvær når det er ilagt kontakt- eller besøksforbud. Dette innebærer at forbudet setter til side tidligere avtalt eller fastsatt samvær. Videre foreslås det blant annet å unnta krav om mekling i visse tilfeller etter voldsdom.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, er tilfreds med at de foreslåtte endringene styrker barnets rett til en trygg oppvekst. Noen av disse endringene gjelder kanskje ikke for så mange tilfeller, men alle enkelttilfeller er like viktige. Samfunnet skal og må trygge barna mot vold og overgrep.

Komiteen understreker også at foreldrene er de viktigste omsorgspersonene for barnet, og at de derfor har en nøkkelrolle når det gjelder sine barns rett til en god oppvekst.

Komiteen vil også påpeke at det i noen tilfeller er slik at foreldre bruker anklager som del av en konflikt seg i mellom. De fremlagte lovforslagene vurderes uansett ikke å ville høyne risikoen for slike konflikter. Dette fordi forslagene forutsetter at det allerede foreligger en volds- eller overgrepssdom.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til forslaget om tap av foreldreansvar ved dom for vold eller overgrep. Regjeringen har valgt ikke å fremme forslaget i denne omgang, men viser til at arbeidet med å finne en hensiktsmessig form på forslaget fortsetter. Flertallet vil presisere at hensikten er å verne barn mot overgrep eller vold. Det er med dette ikke flertallets hensikt å hindre at foreldre dømt for vold eller overgrep, fratas foreldreansvar der hvor det er nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser til komiteens åpne høring 18. januar 2018, der representanter fra Forandringsfabrikken pekte på den foreslåtte endringen i straffeloven § 319 og fremhevet at barna ikke måtte gjøres ansvarlig for avgjørelser dommere måtte konkludere med når det gjelder samvær, og at det dessuten må være barna som snakker med dommeren. Disse medlemmer legger til grunn at barna må sikres god oppfølging, slik at de ikke blir utsatt for utilbørlig press eller represalier fra omsorgspersoner for å ha snakket med dommere eller andre myndighetspersoner om sine oppfatninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at det i høringsrunden har kommet kritiske bemerkninger til lovforslaget. Eksempelvis pekes det på at høringsfristen har vært for kort, at lovforslaget ikke er grundig utredet, samt at barnets rett til medvirkning ikke er tilstrekkelig belyst i lovforslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser til at enkelte av høringsinstansene reiser noen prinsipielle spørsmål om dommerens upartiskhet. Det gjelder særlig *ex officio*-bestemmelsen om kontaktforbud. Drammen tingrett fremhever at dommeren skal fremstå som nøytral og objektiv, og stiller spørsmål ved om dette blir ivaretatt gjennom en vurderingsplikt om kontaktforbud.

Disse medlemmer merker seg innvendingen, men vil fremheve at det vesentlige her er å sikre bedre rettsvern for barn mot vold og overgrep. Domstolen har allerede i dag en selvstendig rett til å vurdere ileggelse av kontaktforbud, men kan også på eget initiativ ta opp spørsmålet. Plikten til å vurdere kontaktforbud vil gjelde straffeloven § 299 (voldtekt av barn under 14 år), § 302 (seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år), § 304 (seksuell handling med barn under 16 år), og § 305 (seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år), og § 282 b. Disse medlemmer anser det som

viktig og riktig at retten til å vurdere kontaktforbud omgjøres til en plikt i de angitte volds- og overgrepssakene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti vil vise til at titusener av barn i Norge utsettes for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt i løpet av oppveksten. Vold mot barn er et av Norges mest underkommuniserte samfunnsproblemer. Disse medlemmer mener arbeidet mot vold og overgrep mot barn må intensiveres gjennom et mangfold av tiltak som kan forebygge og avdekke vold og overgrep, og for å hjelpe barn og familier som rammes. Disse medlemmer støtter lovforslagene som her fremmes, men har også merket seg at flere høringsinstanser, blant andre Politidirektoratet, Kripos og Stine Sofies Stiftelse mener at rettens plikt til å vurdere om kontaktforbud skal ilegges, må omfatte flere lovbestemmelser enn de foreslåtte. Av hensyn til barnets rettssikkerhet mener også disse medlemmer at en slik vurderingsplikt bør omfatte flere volds- og seksuallovbrudd og integritetskrenkelser. Blant annet vil dette være viktig i saker som omhandler negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstreparti sitt representantforslag Dokument 8:120 S (2017–2018), der det blant annet foreslås en juridisk utredning av hvordan alvorlige begrensninger av unges frihet og ekstrem kontroll omfattes av og er regulert i barnevernloven og straffeloven, f.eks. ved å vurdere hvordan negativ sosial kontroll kan omfattes av straffeloven. Dette medlem mener at spørsmålet om å utvide rettens plikt til å vurdere kontaktforbud også bør vurderes i dette perspektivet.

2. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i barnelova og straffeloven mv. (bedre rettsvern for barn mot vold og overgrep)

I

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre gjøres følgende endringer:

§ 38 skal lyde:

§ 38 *Foreldreansvar etter dødsfall*

Døyr den eine av foreldra som har foreldreansvaret saman, får den attlevande foreldreansvaret aleine. Der-

som den attlevande er sikta eller tiltala for *forsettlegå ha valda den andre forelderen sin død*, skal retten ta førebels avgjerd om foreldreansvaret etter reglane i § 64 b.

Døyr ein forelder som har foreldreansvaret aleine, får den attlevande foreldreansvaret dersom barnet budde saman med begge ved dødsfallet. Dette gjeld ikkje i høve der den attlevande er sikta, tiltala eller dømd som nemnt i første stykket andre punktum.

Attlevande og andre kan krevje å få foreldreansvar etter reglane i §§ 64 til 64 d.

§ 43 femte ledd skal lyde:

Dersom den som har foreldreansvaret eller som barnet bur hos hindrar at ein samværsrett kan gjenomførast, kan den som har samværsretten krevje ny avgjerd av kven som skal ha foreldreansvaret eller kven barnet skal bu saman med, jf. § 63.

Ny § 43 b skal lyde:

§ 43 b Samvær ved kontaktforbod eller besøksforbod

Den som har forbod mot kontakt med eit barn etter straffeloven § 57 eller straffeprosessloven § 222 a, kan ikkje ha samvær med barnet etter avtale eller avgjerd. Dette gjeld likevel ikkje om forbodet etter nærare føresegner gjev høve til det.

§ 44 andre ledd fjerde punktum skal lyde:

Reglane i § 63 gjeld tilsvarande.

§ 56 skal lyde:

§ 56 Vilkår for å reise sak

Er foreldra usamde om kven som skal ha foreldreansvar, kven barnet skal bu fast saman med, eller samvær, kan kvar av dei reise sak for retten. *Ein forelder kan også reise sak om foreldreansvar når det er uråd å kome fram til ei avtale fordi den andre forelderen ikkje bur i landet og ikkje lar seg oppspore.* Sak om flytting med barnet ut av landet kan reisast av forelder med foreldreansvar eller av forelder som samstundes reiser sak om foreldreansvar.

Eit vilkår for å reise sak etter første stykket er at foreldra kan leggje fram gyldig meklingsattest. *Dette gjeld ikkje der ein forelder er dømd for alvorleg vald eller overgrep mot eigne barn etter straffeloven eller i slike høve er overført til tvungent psykisk helsevern eller idømt tvungen omsorg.* Departementet kan ved forskrift gje utfyllande reglar om kva for høve som er omfatta av unntaket i andre punktum.

§ 58 første ledd første punktum skal lyde:

Stemnemålet skal innehalde namn og adresse til foreldra og barna, og skal vise om usemja gjeld foreldreansvaret, flytting med barnet ut av landet, kvar barnet skal bu fast eller samværet, og gje ei kort utgreiing om grunnlaget for usemja og saksøkjarens påstand.

§ 60 a oppheves.

§ 63 skal lyde:

§ 63 Endring av avtale eller avgjerd om foreldreansvaret mv.

Foreldra kan gjere om avtale eller avgjerd om foreldreansvaret, *om flytting med barnet ut av landet*, om kven barnet skal bu hos fast og om samværsretten.

Vert foreldra ikkje samde, kan kvar av dei reise sak for retten, jf. § 56. Dom, rettsforlik og avtale med tvangskraft kan likevel berre endrast når særlege grunnar talar for det. Førebels avgjerd etter § 60 kan endrast på same vilkår av den domstolen som har *hovudsaka*.

Dersom det er openbert at det ikkje ligg føre slike særlege grunnar som nemnt i andre stykket, kan retten avgjere saka utan hovudforhandling.

Etter § 63 skal nytt avsnitt IV lyde:

IV. Sakshandsaminga for retten om foreldreansvar mv. etter dødsfall

§ 64 Handsaming av saker om foreldreansvar mv. etter dødsfall

Dersom den attlevande som får foreldreansvaret etter § 38 første stykket, ikkje budde saman med barnet på tidspunktet for dødsfallet, kan andre reise sak med krav om å få foreldreansvaret. Fristen for å reise sak er seks månader etter dødsfallet. Retten kan ta førebels avgjerd etter § 60.

Dersom den attlevande er sikta, tiltala eller dømd for forsettleg å ha valda den andre forelderen sin død, kan andre reise sak med krav om å få foreldreansvaret. Fristen for å reise sak er seks månader etter at siktinga eller tiltala er fråfallen eller dom i straffesaka er rettskraftig. Den attlevande kan også reise slik sak.

Retten skal leggje vekt på om den attlevande ønskjer foreldreansvaret. Retten bør også leggje vekt på den avdøde sine ønske, særleg når dei er uttrykte skriftleg. *Er den attlevande sikta, tiltala eller dømd for forsettleg å ha valda den andre forelderen sin død, kan den attlevande berre få eller framleis ha foreldreansvaret dersom dette klart er til det beste for barnet.*

Retten skal avgjere spørsmålet om foreldreansvar ved dom. Retten bør innhente fråsegner frå den kommunale barneverntenesta der det trengst. Retten bør gje dei næraste slektingane til barnet eller dei som barnet bur saman med, høve til å uttale seg, med mindre dette er uturvande.

Retten kan la ein person få foreldreansvaret aleine eller la gifte eller sambuande få det saman. Retten kan la ein forelder få eller framleis ha foreldreansvaret sjølv om andre får foreldreansvar. Retten kan setje som vilkår for avgjerda at barnet i ei viss tid ikkje skal måtte flytte frå heimen der det bur, dersom flyttinga kan vere uheldig for barnet og det ikkje er rimeleg grunn til å flytte.

Når fleire får foreldreansvar, skal retten også ta avgjerd om kven barnet skal bu fast saman med. Retten kan alltid ta avgjerd om samvær for den attlevande. For den eller dei som får foreldreansvar, gjeld reglane i kapittel 5 og 6.

Retten skal gje melding til den kommunale barneverntenesta og fylkesmannen dersom ingen har vendt seg til retten etter § 64 a, eller dersom dommen fører til at ingen har foreldreansvar for barnet. Barneverntenesta skal plassere og følgje opp barnet etter reglane i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester.

§ 64 a Handsaminga av saken der ingen har foreldreansvar etter dødsfall

Retten skal av eige tiltak og utan ugrunna opphald handsame sak om foreldreansvaret når han får melding etter skifteloven § 12 a om at eit dødsfall fører til at ingen lenger har foreldreansvaret for eit barn.

Den som ønskjer foreldreansvaret, kan vende seg til retten der barnet bur om dette.

Reglane i § 64 gjeld så langt dei høver.

§ 64 b Førebels avgjerd om foreldreansvar når ein forelder er sikta eller tiltala for å ha valda den andre forelderens sin død

Retten skal av eige tiltak og utan ugrunna opphald ta førebels avgjerd om foreldreansvaret når han får melding om at den attlevande er sikta eller tiltala for forsettleig å ha valda den andre forelderens sin død, og den attlevande har eller krev å få foreldreansvaret.

Retten treff avgjerda ved orskurd. Det er ikkje nødvendig med munnleg forhandling på førehand.

Så lenge ei førebels avgjerd om å frata foreldreansvaret gjeld, skal den attlevande ikkje ha samvær eller bu fast saman med barnet.

Reglane i § 64 gjeld så langt dei høver.

§ 64 c Avgjerd om foreldreansvar når det er teke førebels avgjerd og ingen har reist sak

Retten skal av eige tiltak og utan ugrunna opphald avgjere kven som skal ha foreldreansvaret når det er teke ei førebels avgjerd og ingen har reist sak etter § 64. Dette gjeld ikkje dersom det etter § 64 b er teke avgjerd om at ingen skal ha foreldreansvaret, og det er gitt melding til den kommunale barneverntenesta og fylkesmannen.

Reglane i §§ 64 og 64 b tredje stykket gjeld så langt dei høver.

§ 64 d Endring av avgjerd om foreldreansvar mv. etter dødsfall

Den attlevande forelderens kan reise sak for retten med krav om endring av avgjerd etter §§ 64, 64 a og 64 c. Ei avgjerd skal berre endrast dersom særlege grunnar talar for det. Den attlevande forelderens og andre kan på same vilkår reise sak om endring av ei førebels avgjerd etter § 64 b. Sak om endring etter tredje punktum skal reist for den domstolen som tok den førebels avgjerda.

Dersom det er openbert at det ikkje ligg føre særlege grunnar, kan retten avgjere saka utan hovudforhandling.

Kapittel 7 avsnitt IV blir nytt avsnitt V.

§ 84 a første ledd første punktum skal lyde:

Reglane i §§ 34, 35 og 38 gjeld for barn som har vanleg bustad i Noreg.

II

I lov 21. februar 1930 om skifte skal § 12 a første ledd lyde:

Om dødsfall skal den dødes nærmeste slektninger, ektefellen eller andre som har vært til stede, straks gi melding til namsmannen eller lensmannen eller til tingretten. Fører dødsfallet til at ingen lenger har foreldreansvaret for et barn, skal det opplyses om dette.

III

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endringer:

§ 282 nytt annet ledd skal lyde:

Når noen kjennes skyldig i en straffbar handling etter § 282 første ledd bokstav b, skal retten vurdere om kontaktforbud etter § 57 skal idømmes.

§ 319 skal lyde:

§ 319 Plikt til å vurdere rettighetstap og kontaktforbud

Når noen kjennes skyldig i en straffbar handling etter §§ 299, 302, 304 eller 305, skal retten vurdere om rettighetstap etter § 56 og kontaktforbud etter § 57 skal idømmes.

IV

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

2. Barnelova § 43 b gjelder når kontaktforbud etter straffeloven § 57 eller besøksforbud etter straffeprosessloven § 222 a er fastsatt etter at lovendringen har trådt i kraft.
3. Departementet kan gi nærmere overgangsregler i forskrift.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 27. februar 2018

Tone Wilhelmsen Trøen

leder

Silje Hjemdal

ordfører

